

DACHOWKA (20) sb f

Oba a jasne; -ó- : -o- Mącz (3 : 1).

sg N dachówka (9). ◇ G dachówki (1). ◇ A dachówkę (3). ◇ I dachówką (2). ◇ pl N dachówki (3). ◇ A dachówki (2).

Sł stp, Cn notuje, Linde XVI – XVIII w.

Płytką z gliny palonej lub innego materiału używana do pokrywania dachow; niekiedy też pokrycie domu, budowli; tegula Murm, Mącz, Calep, Cn; imbrex Murm, BartBydg, Cn (20) : Tegula. eyn tzygel Dáchowká. Imbrex idem.Murm 136; BartBydg 72b, 155b; FalZioł +4v, IV 50a, 58c; Zą nią kofztowny páłac dziwnie przyśtroiony/ Pozłóciłtą dáchowką wízytek położony. RejWiz 25v; BibRadz Luc 5/19; Iupiter przemienił fie w kropię złotá/ przepadł do niey przez dachowkę/ poczęła z niego fyná BielKron 21; Winowali też y Bakalarza w íkarbie w tey rzeczy/ iżby od niego s kominá pod dáchowkę miał ogień wynidź BielKron 423v, 25, 270v; Materia domus, calx, lapides, ligna, tegulae, Materia budowna/ wapno/ kámienie drzewo/ dáchowká. Mącz 211b, 442a [2 r.]; A mowię tu o budowániu tákiem/ ktoreby y ściány murowáne/ y pobicie zdáchowki miáło. Bo ogień lataiący/ nie łączno dáchowką przykryte dáchy zápala. ModrzBaz 35v; Tegula – Dachowka, alys fzinzioł. Calep 1050b; wftąpiwłzy ná dách [tectum]/ przez dáchowki [per tegulas] ípuścili go z łózkim w pośrzodek przed Iefulá. WujNT Luc 5/19 [przekład tego samego tekstu BibRadz].

Wyrażenia: [»dachowka korytkowata«: A na tych wszytkich gmachach są 4 dachy, dachówką korytkowatą w kalk nakryte. LustrWpol 5.

»dachowka płaska«: Ten zamek wszytek dachówką płaską w kalk nakryty. LustrWpol 29]

»szeroka dachowka« (1): Mammatae tegulae, Szeroka dáchowká. Mącz 206a.

»dachowka zatanor, [zynrowa]« = dachówka polewana (1): DAchowka gdy iefth dobrze vpalona, ma moc przepalającą ciało. [...] A iey mocz iefth ocierać y wyfułzać/ á zwłafzcza ona kthora iefth zatanar [!] FalZioł IV 58c; [SienHerb 338].